Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100871

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-10-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Наконечна Лариса Михайлівна

2. Larysa Nakonechna

Кваліфікація: 016

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3876-6813

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 016

Назва наукової спеціальності: Спеціальна освіта

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: доктор філософії

Дата захисту: 15-11-2023

Спеціальність за освітою: Мова та література (англійська мова)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 2232

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.29, 14.91

Тема дисертації:

1. Становлення та розвиток інклюзивної освіти в Канаді та Україні: порівняльний аналіз
2. Formation and development of inclusive education in Canada and Ukraine

Реферат/анотація:

1. У дисертації представлено порівняльний аналіз становлення інклюзивної освіти в Канаді та Україні, який засвідчив, що зміна освітньої парадигми відбувалась еволюційно-поступально зі зміною соціальних світоглядних трансформацій, що зумовлювались суспільно-політичними та соціально-економічними перетвореннями в кожній із країн. При відстеженні соціокультурної динаміки змін в суспільно-політичній, соціально-економічній сферах Канади та України, виявлено виразні ознаки залежності моделі освіти дітей з ООП від сприйняття суспільством таких осіб. В дисертації окреслено загальні закономірності розгортання систем освіти цієї категорії учнів; з'ясовано специфіку зародження та втілення концептуальних ідей інтегрування на ґрунті унікального соціокультурного контексту в межах кожної з країн. Окреслені в дисертаційному дослідженні науково-компаравістнчні позиції дали змогу сформулювати загальні рекомендації щодо використання досвіду Канади при розбудові інклюзивної освітньої системи в Україні.

Зокрема, першочерговими засадничими умовами розбудови інклюзивної освітньої системи в Україні с оновлення методологічного підгрунтя освіт іїьої системи на днтнноцснтриськнх засадах з визнанням та прийняттям рівноправності та розмаїтості дитячого загалу згідно зі світоглядною концепцію демократичного суспільства, де кожна особа, незважаючи на відмінності. особливості, порушешфі маг такі ж. як і у інших права та можливості здобувати освіту відповідно до своїх можливостей, нахилів та уподобань. Наукова новизна здобутих результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що: вперше: - здійснено системний компаративний аналіз інклюзивної освіти в Канаді та Україні, у процесі якого у порівняльній площині окреслено визначальні стадії втілення інклюзивної парадигми: охарактеризовано основні концепції та підходи інклюзивної освіти, а також технології інклюзивного навчання та супроводу; - обгрунтовано особливості генезису та втілення основоположних концепцій та підходів інклюзивної освіти в Канаді та Україні, а також специфіка їх інтерпретацій в зарубіжній та вітчизняній науці та практиці; - охарактеризовано спільне та специфічне в організації інклюзивного навчання, використання технологій у процесі навчання та супроводу дітей з ООП в освітніх системах Канади та України; - актуалізовано та обгрунтовано напрями за якими можливо удосконалити розвиток інклюзивної освіти в Україні з використанням позитивного зарубіжного досвіду; поглиблено та уточнено: - потрактування різних концепцій інклюзивної освіти; - дані щодо варіативності моделей інклюзивного навчання, використання технологій у процесі навчання та супроводу дітей з особливими освітніми потребами; подальшого розвитку набули: - сервісна концепція інклюзивної освіти, що втілюється на теренах України; - теоретичні та методичні підходи технологізації інклюзивного навчання та супроводу. Практичне значення результатів дослідження полягає в: – обґрунтуванні рекомендацій щодо вдосконалення нормативного поля інклюзивної освіти та навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; – розробленні методичних рекомендацій для вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів для ефективної професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані у процесі підготовки педагогічних кадрів і слухачів курсів підвищення кваліфікації, проведенні подальших педагогічних досліджень та при розробленні навчально-методичних матеріалів, окремих курсів тощо. Ключові слова: інклюзія, інклюзивна освіта, компаративний аналіз, інклюзивне навчання, діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна освітня парадигма, інституціалізація.

2. The comparative analysis of the formation of inclusive education in Canada and Ukraine presented in this thesis paper demonstrated that the change of the educational paradigm was gradual and evolutional and followed social and worldview transformations brought about by political, economic and social changes in each country. The review of social and cultural dynamics of changes in the political, economic and social areas in Canada and Ukraine indicates that the education model for children with special educational needs (SEN) is clearly dependent on societal perceptions of them. Based on a retrospective overview of changes in the organization of education for children with psycho-physical disorders in Ukraine and Canada over time, the thesis research outlines general patterns in the unfolding of education systems for this group of students and examines the specific features of the emergence and implementation of conceptual ideas of integration in unique social and cultural context of each country. The scientific novelty of the results obtained of the dissertation research is that: for the first time: – a systematic comparative analysis of inclusive education in Canada and Ukraine was carried out; the objects for comparison were the significant stages of implementing an inclusive paradigm in the educational system, the main concepts and approaches of inclusive education, technologies of inclusive education and support; – the peculiarities of the genesis and implementation of the fundamental concepts and approaches of inclusive education in Canada and Ukraine, as well as the specifics of their interpretations in international and national science and practice, are substantiated; – common and specific in organizing inclusive education, using technologies in the process of education and support of children with disabilities in the educational systems of Canada and Ukraine are characterized; – updated and verified directions for improving the development of inclusive education in Ukraine using positive international experience; deepened and clarified: – interpretation of various concepts of inclusive education; – data on the variability of models of inclusive education, using technologies in the process of education and support of children with special educational needs; further

developed: – the service concept of inclusive education that is implemented on the territory of Ukraine; – theoretical and methodical approaches to technologies of inclusive education and support. The practical significance of the research results is: - substantiation of recommendations regarding the improvement of the normative field of inclusive education as well as educational and methodological support of inclusive education; - development of methodological recommendations for improving the system of training and upgrading the qualifications of pedagogical personnel for effective professional activity in the conditions of inclusive education. The materials of the dissertation research can be used in training teaching staff and trainees of professional development courses, in conducting further pedagogical research and developing teaching and methodical materials, individual courses, etc. Key words: inclusion, inclusive education, comparative analysis, inclusive teaching and learning, children with special educational needs, inclusive education paradigm, institutionalization.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Alla A. Kolupayeva, Oksana M. Taranchenko, Lidmyla V. Koval-Bardash, Oksana I. Chekan4 , Larysa M. Nakonechna. Tecnología pedagógica en la enseñanza de niños con necesidades educativas especiales en el contexto de la educación inclusiva. Apuntes Universitarios. 2022. Vol. 12 (3). P. 38-57; https://doi.org/10.17162/au.v12i3.1102
- 2. Nakonechna L. Inclusive education: modern technologies. East European Science Journal. 2020. Vol. 6. No. 64. P. 30-33; https://eesa-journal.com/
- Наконечна Л. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Освіта дітей з особливими потребами: шляхи розбудови. 2016. Вип. 11. С. 131-134;
- 4. Наконечна Л. Прогностичний потенціал компаративного педагогічного дослідження інклюзивної освіти в країнах Північної Америки та Україні. Особлива дитина: навчання і виховання. 2017. № 2 (82). С. 34-41
- 5. Kolupaieva A., Nakonechna L. Universal Design in Teaching and Learning: Approaches, Definition and Use. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2017. Вип. 13. С. 19-23
- Наконечна Л. Сучасні концепти інклюзивної освіти: компаративний аналіз. Вісник Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна. 2017. Вип. 22. С. 110-116
- Наконечна Л .Узагальнений порівняльний огляд організації інклюзивного навчання в країнах Північної Америки та Україні. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини. 2020. Вип. 1 (21). Ч. 1. С. 97-104
- 8. Наконечна Л. Інклюзивна освіта як об'єкт наукового пізнання у дослідженнях зарубіжних вчених. Освіта дітей з особливими потребами: від інституціалізації до інклюзії: збірник тез доповідей. Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 7-8 жовтня 2016 р.). 2016. С. 241-242
- Наконечна Л. Ретроспектива розвитку освіти осіб з особливими потребами в Канаді: перші етапи. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету Україна. 2017. № 14. С. 148-152
- Колупаєва А., Наконечна Л. Сучасна освітня парадигма в освіті дітей з особливими потребами. Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. 2017. Вип. 1 (64). С. 57-64

- Наконечна Л. Сучасні концепти інклюзивного навчання у дослідженнях північноамериканських та українських вчених. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2019. № 2 (65). С. 214-218
- Наконечна Л. Стратегічні виміри впровадження інклюзивної освіти. Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип. 180. С. 185-189

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; дисертація

Соціально-економічна спрямованість: компоративний аналіз інклюзивної освіти україни і канади, аналіз для вдосконалення нормативних документів щодо інклюзії в україні

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U003348

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колупаєва Алла Анатоліївна

2. Alla A. Kolupaieva

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинчук Олена Валеріївна

2. Olena V. Martynchuk

Кваліфікація: д. пед. н., доцент, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шапочка Катерина Анатоліївна
2. Kateryna Shapochka

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4827-599X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Код за ЄДРПОУ: 02125444

Місцезнаходження: вул. Нікольська, буд. 24, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Ірина Миколаївна
2. Iryna M. Omelchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4698-0273

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литовченко Світлана Віталіївна

2. Svitlana V. Lytovchenko

Кваліфікація: д. пед. н., старший науковий співробітник, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0001-4667

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21560861

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Засенко В'ячеслав Васильович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Засенко В'ячеслав Васильович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Баташева Наталія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна